

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่เพิ่มขึ้น และการกู้เงินในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการระดมทุนโดยการกู้เงินในประเทศเป็นหลัก ทำให้สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะต้องเพิ่มบทบาทการดำเนินงาน และให้ความสำคัญกับการบริหารโครงการลงทุนภาครัฐ โดยเฉพาะภารกิจด้านการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเงินลงทุนในโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐได้ใช้จ่ายอย่างถูกต้อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินให้มีหลักธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ระยะปานกลาง (๕ ปี) พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บริหารจัดการและติดตามประเมินผลโครงการเงินกู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งภารกิจด้านการบริหารจัดการโครงการและการติดตามประเมินผลได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๔ ของร่างระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. และส่วนที่ ๔ ของร่างพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ที่กำหนดให้สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลโครงการ รวมทั้งรายงานผลต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา

ดังนั้น เพื่อให้การติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีเอกภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สำนักบริหารและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐ (สบป.) จึงได้ทบทวนและปรับปรุงคู่มือแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการเงินกู้ให้เป็นปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อให้บุคลากร สบป. หรือบุคคลที่สนใจสามารถศึกษาและเรียนรู้แนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการเงินกู้ของ สบป.

๒. เพื่อให้การติดตามและประเมินผลโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อช่วยปรับปรุงผลการดำเนินโครงการให้ดีขึ้น

๑.๒ ขอบเขตเนื้อหาในคู่มือ

- ๑) คำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในคู่มือ
- ๒) ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐ
- ๓) เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ
- ๔) คำถามที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ
- ๕) ช่วงการประเมินผลโครงการ
- ๖) หลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ
- ๗) การประเมินผลโครงการ
- ๘) รูปแบบการเขียนรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการ

๑.๓ คำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในคู่มือ

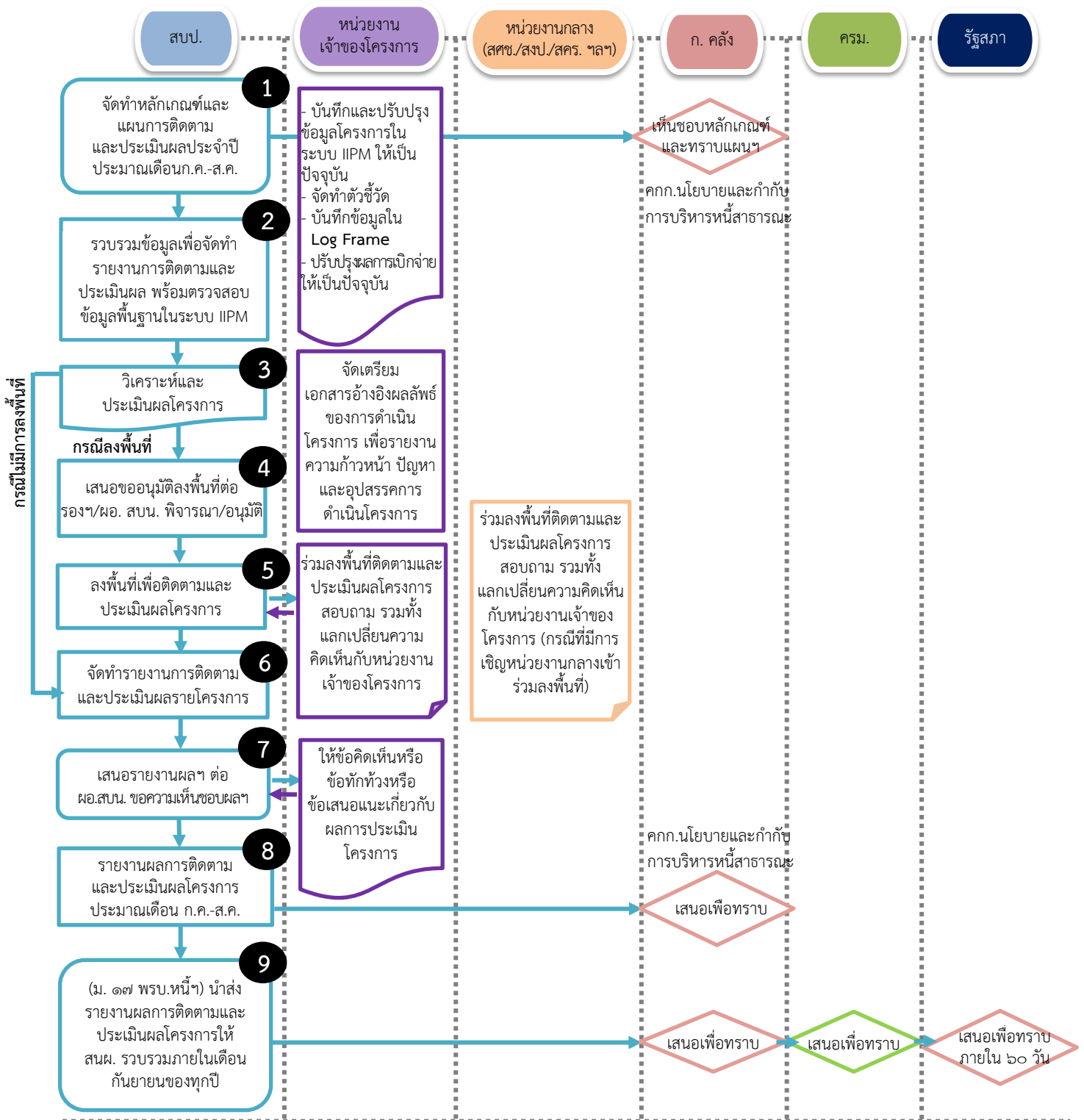
คำศัพท์	นิยาม
การติดตาม (Monitoring)	การรวบรวมและบริหารจัดการข้อมูลของโครงการ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดำเนินงานโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนหรือไม่
การประเมินผล (Evaluation)	การตรวจสอบการดำเนินงาน/การปฏิบัติงาน ตลอดไปจนถึงตรวจสอบด้านความก้าวหน้าของงาน ควบคุมการดำเนินงาน โดยพิจารณาถึงผลลัพธ์หรือผลที่ได้จากการปฏิบัติงานว่ามีความสำเร็จตรงตามเป้าหมายหรือบรรลุวัตถุประสงค์ของงานหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
ช่วงการประเมิน (Project Evaluation Cycle)	การประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่ ๑) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation) ๒) การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation) ๓) การประเมินผลเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation) และ ๔) การประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation)
การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation)	เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการ โดยจะประเมินต้นทุน-ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ (Cost-Benefit Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการอนุมัติโครงการ
การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation)	เป็นการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของโครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินงานเพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ที่จะส่งผลต่อการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการ
การประเมินผลเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation)	เป็นการประเมินผลว่า เมื่อได้ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจะมีการประเมินทั้ง ๕ ด้าน ว่าโครงการมีความสอดคล้อง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งในทางบวกและทางลบอย่างไร และโครงการมีความยั่งยืนหรือไม่
การประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation)	เป็นการประเมินโครงการหลังจากที่โครงการแล้วเสร็จ ๒ – ๕ ปี เพื่อประเมินความสอดคล้อง ผลกระทบ และความยั่งยืนของโครงการ เพื่อใช้เสนอแนะและพัฒนาโครงการลงทุนภาครัฐในอนาคต
หลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ (Criteria for Evaluation)	หลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การประเมินผลตามมาตรฐานสากล โดยหลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ความสอดคล้อง (Relevance) ๒) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ๓) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ๔) ผลกระทบ (Impact) ๕) ความยั่งยืน (Sustainability)

คำศัพท์	นิยาม
<p>๑) ความสอดคล้อง (Relevance)</p>	<p>เป็นการพิจารณาถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาประเทศ และความต้องการของประเทศทั้งก่อนและหลังโครงการเสร็จสิ้น การประเมินผลด้านความสอดคล้อง หมายถึง การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่วางไว้กับการดำเนินการจริง และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ และความต้องการของผู้ได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จึงต้องพิจารณาความสอดคล้องของโครงการทั้งก่อนและหลังดำเนินโครงการ</p>
<p>๒) ประสิทธิภาพ (Effectiveness)</p>	<p>เป็นการวัดผลลัพธ์ความสำเร็จของโครงการที่คาดหวังไว้ การประเมินด้านประสิทธิภาพ เป็นการวัดระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยอาศัยการเปรียบเทียบระหว่างแผนที่วางไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงานและตัวชี้วัดที่ตั้งไว้กับอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) ซึ่งโครงการที่มีประสิทธิภาพ คือ เมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้โดยพิจารณาจากผลงานของโครงการระดับความสำเร็จของวัตถุประสงค์เบื้องต้น วัดได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น การดำเนินงานและตัวชี้วัดที่ตั้งไว้กับอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการคำนวณและความเห็นของผู้ได้รับผลประโยชน์โครงการ</p>
<p>๓) ประสิทธิภาพ (Efficiency)</p>	<p>เป็นการวัดความสามารถในการสร้างผลผลิตเทียบกับแผนงานและงบประมาณ โดยการประเมินด้านประสิทธิภาพ หมายถึงการวัดเรื่องการใช้ทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงาน โดยเปรียบเทียบระหว่างแผนที่วางไว้กับการดำเนินการจริง ระยะเวลาดำเนินโครงการกับต้นทุนที่เกิดขึ้น ซึ่งโครงการที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการดำเนินงานต้องเท่ากันหรือน้อยกว่าแผนที่วางไว้</p>
<p>๔) ผลกระทบ (Impact)</p>	<p>เป็นการวัดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ได้รับจากการดำเนินโครงการที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาค สังคม และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมาย การประเมินด้านผลกระทบต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนในประเด็นของผลกระทบต่อวัตถุประสงค์โครงการระยะยาว เช่น เป้าหมายของประเทศ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งอาจสะท้อนถึงภาพรวมโครงการ ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบอื่น ๆ ต่อโครงการ</p>
<p>๕) ความยั่งยืน (Sustainability)</p>	<p>เป็นการวัดความยั่งยืนของโครงการ และความสามารถในการดำเนินงาน รวมทั้งการบำรุงรักษาให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน โดยการประเมินด้านความยั่งยืนเป็นการวัดความคงที่และความต่อเนื่องของผลงานของโครงการ ซึ่งจะทำเมื่อผลงานเสร็จสมบูรณ์ และบรรลุวัตถุประสงค์โครงการระยะกลางและระยะยาว โดยทั่วไปจะให้ความสนใจสถานะโครงการและความสามารถในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาระบบขององค์กร</p>

บทที่ ๒

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐ

รูปภาพที่ ๒.๑: ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐ

ขั้นตอนที่ ๑ จัดทำหลักเกณฑ์และแผนการติดตามและประเมินผลประจำปีประมาณเดือนก.ค.-ส.ค.

๑) รวบรวมข้อมูลโครงการที่ใช้เงินกู้ทั้งหมดที่อยู่ในแผนบริหารหนี้สาธารณะประจำปี อาทิ โครงการภายใต้โครงการเงินกู้ด้านคมนาคมขนส่งของไทย โครงการเงินกู้ต่อแก๊สรัฐวิสาหกิจ และโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ระยะที่ ๒ หรือโครงการที่ใช้เงินกู้อื่น ๆ โดยแบ่งเป็นหน่วยงาน ประเภทโครงการ วงเงินลงทุน ช่วงเวลาการดำเนินโครงการ

๒) ประสานงานกับสำนักจัดการหนี้ ๑ และสำนักจัดการหนี้ ๒ เพื่อให้ทราบแผนการติดตามและประเมินผลและนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดทำแผนการติดตามและประเมินผลประจำปีงบประมาณของสปป. เพื่อป้องกันการติดตามโครงการที่ซ้ำซ้อนกัน

๓) กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโครงการเพื่อใช้ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่จะติดตามและประเมินผลโครงการประจำปี โดยมีรายละเอียดหลักเกณฑ์ ดังนี้

ลักษณะ	รายละเอียดหลักเกณฑ์
โครงการ	โครงการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เงินกู้ (บางส่วนหรือทั้งหมด) ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐหรือรัฐวิสาหกิจรับภาระการลงทุน
สาขาการลงทุน	๑) ขนส่งทางบก (ถนน ราง) ๒) ขนส่งทางอากาศ/ทางน้ำ ๓) พลังงาน ๔) ประปา ๕) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๖) ที่อยู่อาศัย ๗) การศึกษา
ช่วงเวลาการดำเนินโครงการ	๑) ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ (Ex-Ante Evaluation) ๒) ระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation) ๓) ณ เวลาที่โครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation) ๔) หลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation)

๔) พิจารณาคัดเลือกโครงการให้มีความหลากหลายและครอบคลุมสาขาและพื้นที่ดำเนินโครงการ เพื่อเป็นโครงการตัวแทนของสาขาการลงทุน

๕) เสนอหลักเกณฑ์และแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เงินกู้เสนอคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้งจัดทำแผนการติดตามและการประเมินผลโครงการ โดยแผนดังกล่าวจะกำหนดตามเกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่จะติดตามและประเมินผลที่ผ่านคณะกรรมการฯ เห็นชอบแล้ว โดยจะกำหนดกรอบระยะเวลา ผู้รับผิดชอบโครงการให้คณะกรรมการนโยบายฯ ทราบ ประมาณเดือนกรกฎาคม - เดือนสิงหาคม

ขั้นตอนที่ ๒ รวบรวมเอกสารข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลรายโครงการ พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานในระบบ IIPM

๑) ประสานงานกับหน่วยงานเจ้าของโครงการจัดส่งเอกสารข้อมูลรายละเอียดโครงการที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลพื้นฐานโครงการ รายงานผลการศึกษาโครงการ (Feasibility Study: F/S) สัญญาเงินกู้ สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง มติคณะรัฐมนตรี รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน ผลการเบิกจ่าย หลักฐานผลผลิต/ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ เช่น ดัชนีมลภาวะทางอากาศ/เสียง ราคาที่ดิน ผลประกอบการเดินรถ รวมถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการ เป็นต้น พร้อมทั้งให้หน่วยงานเจ้าของโครงการส่งภาพถ่ายโครงการที่ระบุพิกัดของสถานที่ดำเนินโครงการผ่านระบบบริหารจัดการโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Investment Project Management: IIPM) และตรวจสอบเอกสารดังกล่าวให้ถูกต้อง ครบถ้วน

๒) ตรวจสอบข้อมูลผลลัพธ์การดำเนินโครงการในระบบ IIPM ข้อมูลในตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) เปรียบเทียบกับตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดความสำเร็จ รวมถึงแหล่งพิสูจน์ข้อมูล ให้มีความถูกต้อง และ ครบถ้วน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๑

๓) ประสานขอข้อมูลเพิ่มเติมจากทุกช่องทาง ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email) และเชิญประชุม โดยได้ออกแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ประเมินสามารถถามผู้เกี่ยวข้องได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๒

๔) รวบรวมเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการประสานงาน ข้อมูลจากระบบ IIPM และข้อมูลที่ได้จากการสอบถามข้างต้น

ขั้นตอนที่ ๓ วิเคราะห์และประเมินผลโครงการ

๑) พิจารณาว่าโครงการอยู่ในช่วงเวลาใดเป็นอันดับแรก เนื่องจากแต่ละช่วงเวลาของโครงการสามารถวัดผลการประเมินได้แตกต่างกัน โดยวงจรในการประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น ๔ ช่วง (Project Evaluation Cycle) ได้แก่ (๑) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation) (๒) การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation) (๓) การประเมินผลเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation) และ (๔) การประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation) โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๓

๒) ประเมินผลโครงการโดยประยุกต์ใช้หลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ๕ ด้าน ขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) ดังนี้ (๑) ความสอดคล้อง (Relevance) (๒) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) (๓) ประสิทธิภาพ (Efficiency) (๔) ผลกระทบ (Impact) และ (๕) ความยั่งยืน (Sustainability) โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๔

๓) วิธีการให้คะแนน (Rating System) แบ่งเป็น

(๑) การให้คะแนนในแต่ละด้าน จะให้คะแนนย่อย ๓ ระดับ ได้แก่ a (๓ คะแนน) b (๒ คะแนน) และ c (๑ คะแนน) ซึ่งจะมีเกณฑ์ของคะแนนที่แตกต่างกันไป และ

(๒) การให้คะแนนในภาพรวม จะให้คะแนนได้ก็ต่อเมื่อรวมคะแนนย่อยในแต่ละด้านแล้ว โดยคะแนนรวมทั้งหมดของโครงการ ได้แก่ ระดับ A หมายถึง พอใจมากที่สุด ระดับ B หมายถึง พอใจมาก ระดับ C หมายถึง พอใจ และระดับ D หมายถึง ไม่พอใจ/ควรปรับปรุง

โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๕

(กรณีลงพื้นที่ ไปยังขั้นตอนที่ ๔ กรณีไม่มีการลงพื้นที่ ไปยังขั้นตอนที่ ๗)

ขั้นตอนที่ ๔ เสนอขออนุมัติลงพื้นที่ต่อรองฯ/ผอ. สบн. พิจารณา/อนุมัติ

- ๑) จัดทำบันทึกเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภายใน สบн. (สจน. ๑ สจน. ๒ สนผ. และ สบค.) เข้าร่วมลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลโครงการที่คัดเลือกแล้วว่าจำเป็นต้อง Survey ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการประเมิน
- ๒) จัดทำหนังสือเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ลงพื้นที่ติดตามฯ (กรณีที่มีการเชิญหน่วยงานกลางเข้าร่วมโครงการ)
- ๓) จัดทำบันทึกขออนุมัติการลงพื้นที่ต่อผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (ผอ.สบн) ซึ่งประกอบด้วยการอนุมัติโครงการ บุคลากร และงบประมาณ
- ๔) ประสานและคัดเลือกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่
- ๕) ออกแบบสอบถาม/แบบสำรวจความพึงพอใจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการดำเนินโครงการ เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะได้สอบถามความพึงพอใจจากการดำเนินโครงการดังกล่าวเพื่อใช้ประเมินผลลัพธ์และความยั่งยืนของโครงการ
- ๖) ตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานในระบบ IIPM ข้อมูลในตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดความสำเร็จ รวมถึงแหล่งพิสูจน์ข้อมูล ให้มีความถูกต้อง และครบถ้วน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๑
- ๗) ประสานงานและศึกษาข้อมูลกับหน่วยงานเจ้าของโครงการก่อนลงพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการเพื่อที่จะได้ติดตามและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด
- ๘) เตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่ เช่น จัดหาโรงแรมที่พัก การเดินทาง (รถตู้/เครื่องบินโดยสาร) ศึกษาเส้นทางโครงการ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๕ ลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการ

- ๑) ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานในรูปแบบ Power Point รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
- ๒) สอบถามหน่วยงานเจ้าของโครงการโดยใช้คำถามที่ตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์การประเมิน ๕ ด้าน ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ประเมินสามารถถามผู้เกี่ยวข้องได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๒
- ๓) สอบถามความพึงพอใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินต่อไป
- ๔) ลงพื้นที่ดำเนินโครงการ เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของโครงการ พร้อมทั้งบันทึกภาพถ่ายสถานที่การดำเนินโครงการจริง รวมทั้งส่งภาพความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการและ Upload ใน Website IIPM ได้ทันทีตลอดเวลา (Real Time)

ขั้นตอนที่ ๖ จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผล

- ๑) จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลรายโครงการตามรูปแบบการเขียนรายงาน โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกที่ ๖

ขั้นตอนที่ ๗ เสนอรายงานผลการติดตามและประเมินผลต่อผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

๑) จัดทำบันทึกเสนอรายงานผลการติดตามและประเมินผลต่อ ผอ. สบн. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ พร้อมทั้งจัดส่งรายงานดังกล่าวให้หน่วยงานเจ้าของโครงการพิจารณารายงานดังกล่าวและสามารถให้ข้อคิดเห็น ทักท้วง หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการประเมินดังกล่าว

๒) ตรวจสอบ/แก้ไข/ปรับปรุงรายงานผลการติดตามและประเมินผลข้างต้น กรณีที่หน่วยงานเจ้าของโครงการมีข้อคิดเห็น ทักท้วง หรือข้อเสนอแนะ

๓) เสนอรายงานผลการติดตามและประเมินผล (ฉบับปรับปรุง) ต่อ ผอ. สบн. ให้ความเห็นชอบรายงานผลที่ปรับปรุงดังกล่าว

๔) จัดส่งรายงานผลการติดตามและประเมินผล (ฉบับปรับปรุง) ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อทราบ

ขั้นตอนที่ ๘ รายงานผลการติดตามและประเมินผลโครงการประมาณเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม

๑) รวบรวมและรายงานสรุปผลการติดตามและประเมินผลโครงการในปีงบประมาณที่ผ่านมา

๒) นำส่งรายงานดังกล่าวให้สำนักนโยบายและแผน สบн. รวบรวมข้อมูลเสนอคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ (ประมาณเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม) ของทุกปี เพื่อทราบ

ขั้นตอนที่ ๙ (ม. ๑๗) นำส่งรายงานผลสัมฤทธิ์โครงการต่อ สนผ. ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี

๑) จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จของทั้งปีงบประมาณตาม นัยมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ ทุกสิ้นปีงบประมาณ (ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้กระทรวงการคลังรายงานการกู้เงินและการค้ำประกันที่กระทำในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วให้รัฐสภาทราบ โดยรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดของการกู้เงินและการค้ำประกัน รวมถึงผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับ)

๒) นำส่งรายงานดังกล่าวให้ สนผ. รวบรวมภายในเดือนกันยายนของทุกปี เสนอต่อรัฐสภาให้ทราบภายใน ๖๐ วัน ต่อไป

ภาคผนวกที่ ๑ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ

๑.๑ ตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework)

ในการติดตามและประเมินผลโครงการจะมีการใช้เครื่องมือที่ช่วยให้โครงการมีการวางแผนอย่างเป็นระบบละเอียดรอบคอบ เป็นรูปธรรม รวมถึงสามารถติดตามและประเมินผลโครงการที่สำคัญ ได้แก่ ตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Frameworks) คือ เอกสารที่ครอบคลุมภาพรวมของโครงการ ซึ่งตารางเหตุผลสัมพันธ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนโครงการ การดำเนินโครงการ รวมถึงการประเมินผลโครงการ โดยหน่วยงานเจ้าของโครงการจะเป็นผู้กรอรายละเอียดโครงการลงในตารางเหตุผลสัมพันธ์ที่อยู่ในระบบบริหารจัดการโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Investment Project Management: IIPM) และ สปป. จะนำข้อมูลดังกล่าวรวมถึงตัวชี้วัดความสำเร็จมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการเขียนรายงาน โดยตารางเหตุผลสัมพันธ์มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ ดังตารางที่ ๑.๑

ตารางที่ ๑.๑: โครงสร้างตารางเหตุผลสัมพันธ์

	สาระสำคัญ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	แหล่งข้อมูล	เงื่อนไขหรือข้อกำหนด
เป้าประสงค์	เป้าหมายโครงการในระยะยาว	ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการหรือแผนงาน	แหล่งข้อมูลที่วัดความสำเร็จของเป้าหมายโครงการหรือแผนงาน	เงื่อนไขที่จะช่วยให้เป้าหมายโครงการบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้
วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์โครงการเมื่อโครงการแล้วเสร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เมื่อโครงการแล้วเสร็จ	แหล่งข้อมูลที่วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เมื่อโครงการแล้วเสร็จ	เงื่อนไขที่จะช่วยให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุผลสำเร็จ
ผลลัพธ์	ผลผลิตของโครงการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จของงานหรือผลผลิตเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์	แหล่งข้อมูลที่สามารถตรวจวัดผลผลิตของโครงการ	เงื่อนไขที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตตามแผนที่ตั้งไว้
กิจกรรม	กิจกรรมที่จะดำเนินงานเพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย	<u>ทรัพยากร</u> รายละเอียดของทรัพยากรที่ใช้สำหรับการดำเนินโครงการ		เงื่อนไขที่ต้องบรรลุเพื่อที่จะเริ่มโครงการ

ทั้งนี้ หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องระบุรายละเอียดโครงการและสาระสำคัญลงในตารางเหตุผลสัมพันธ์ กำหนดกิจกรรม ผลลัพธ์ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบโครงการ และปัจจัยหรือทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ซึ่งตารางเหตุผลสัมพันธ์เป็นเอกสารที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เนื่องจากต้องมีการรายงานการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และจำเป็นต้องปรับปรุงข้อมูลให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง โดยมีตัวอย่างตารางเหตุผลสัมพันธ์ดังตารางที่ ๑.๒

ตารางที่ ๑.๒: ตัวอย่างตารางเหตุผลสัมพันธ์

คำสรุป	ตัวชี้วัด	แหล่งที่มาสำหรับการติดตามประเมินผล	สมมติฐาน
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระบบขนส่งทางราง 	<ul style="list-style-type: none"> ความหนาแน่นของเครือข่ายทางรถไฟ จาก ... เป็น ... 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานการสำรวจความหนาแน่นของเครือข่ายทางรถไฟ 	<ul style="list-style-type: none"> นโยบายรัฐบาลมีความต่อเนื่อง โครงการสามารถแข่งขันกับการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าในรูปแบบอื่นได้
<p>วัตถุประสงค์หรือผลกระทบของโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> เพิ่มขีดความสามารถในการรองรับผู้โดยสารและการขนส่งสินค้า ลดปัญหาความล่าช้าเนื่องจากการรอสับหลักทาง 	<ul style="list-style-type: none"> ปริมาณการขนส่งผู้โดยสารเพิ่มขึ้นเป็น ๓๗,๗๐๐ - ๕๕,๐๐๐ คนในปี ๒๕๗๗ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๘ - ๒.๐ ต่อปี ปริมาณการขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้นเป็น ๑๖,๔๐๐ ตันต่อวัน ในปี ๒๕๗๗ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๐ - ๒.๓ ต่อปี การเดินทางมีปัญหาล่าช้าลดลง ร้อยละ... ในปี ... 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานปริมาณผู้โดยสารและสินค้า รายงานผลการเดินรถ (สถิติความล่าช้า) 	<ul style="list-style-type: none"> การก่อสร้างรถไฟทางคู่ขนาดทาง ๑ เมตร (Meter Gauge) สายอื่น เช่น มาบกะเบา - จิระ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การก่อสร้างทางรถไฟทางคู่ขนาดทางมาตรฐาน ๑.๔๓๕ เมตร (Standard Gauge) ไทย-จีน ช่วงแก่งคอย-นครราชสีมา และนครราชสีมา-หนองคาย เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดการหัวรถจักรของ รฟท. เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
<p>ผลลัพธ์หรือผลผลิตของโครงการ (Output)</p> <ul style="list-style-type: none"> ทางรถไฟ สถานีรับส่งผู้โดยสาร สถานีย่านเก็บกองและขนถ่ายตู้สินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> ก่อสร้างแล้วเสร็จโดยประกอบด้วยผลผลิต ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ทางรถไฟขนาด ๑ เมตร ขนานกับทางรถไฟเดิม ระยะทาง ๑๘๗ กม. พร้อมรั้วตลอดแนว สถานีรับส่งผู้โดยสาร ๑๙ แห่ง สถานีย่านเก็บกองและขนถ่ายตู้สินค้า ๓ แห่ง 	<ul style="list-style-type: none"> การเปิดใช้งานในปี ๒๕๖๒ โดยที่มาของข้อมูลและข้อมูลที่ได้มาจากการจัดเก็บในแต่ละตัวชี้วัดจากรายงาน ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> รายงานผลสำเร็จของโครงการ รายงานความก้าวหน้าโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> การเวนคืนที่ดินเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
<p>กิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> เวนคืนที่ดิน (ธ.ค.๕๗ - ก.ย.๕๙) จ้างที่ปรึกษาจัดการประกวดราคา (ธ.ค. ๕๗ - พ.ค. ๕๘) เตรียมเอกสาร/ประกวดราคา/มอบสถานที่ (มิ.ย.๕๘ - ม.ค.๕๙) จ้างที่ปรึกษาควบคุมงานก่อสร้าง (มิ.ย. ๕๘ - พ.ย. ๕๘) ก่อสร้างและควบคุมงาน (ก.พ. ๕๙ - ๒๕๖๒) 	<p>ทรัพยากร</p> <ul style="list-style-type: none"> ค่าเวนคืนที่ดิน ๖๐๙.๓๔ ล้านบาท ค่าดำเนินการประกวดราคา ๑๐.๐๐ ล้านบาท ค่าก่อสร้าง ๒๔,๗๐๘.๓๘ ล้านบาท ค่าจ้างที่ปรึกษาควบคุมงาน ๖๗๙.๔๘ ล้านบาท รวม ๒๖,๐๐๗.๒๐ ล้านบาท <p>แหล่งเงินทุน</p> <ul style="list-style-type: none"> เงินงบประมาณ ๖๑๙.๓๔ ล้านบาท เงินกู้ ๒๕,๓๘๗.๘๖ ล้านบาท รวม ๒๖,๐๐๗.๒๐ ล้านบาท 	<ul style="list-style-type: none"> ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร รฟท. สศช. และ ครม. ได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณและเงินกู้ ต้นทุนเพิ่มขึ้นหากโครงการมีความล่าช้า 	

๑.๒ ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด (Indicator) คือ เครื่องมือที่ใช้วัดหรือประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อสะท้อนความสามารถการดำเนินงานโครงการ โดยหลักการจัดทำตัวชี้วัดโดยทั่วไป คือ การแปลงสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด ซึ่งตัวชี้วัดที่ดีควรมีลักษณะ เช่น

- ๑) สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และยุทธศาสตร์ขององค์กร
- ๒) แสดงถึงผลการดำเนินงานที่สำคัญ
- ๓) สามารถวัดได้ ชัดเจนไม่กำกวม และเป็นที่น่าสนใจของบุคคลทั่วไป
- ๔) มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ดี
- ๕) สามารถเปรียบเทียบและตรวจสอบได้
- ๖) ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่เป็นเหตุเป็นผล
- ๗) ต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบทุกตัว

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดในแต่ละด้านที่ใช้ในการประเมินโครงการจะมีความแตกต่างกันไปตามประเภทโครงการ ยกตัวอย่างเช่น

๑) ตัวอย่างตัวชี้วัดในกลุ่มงานด้านขนส่งทางราง

หลักเกณฑ์	การก่อสร้างโครงการระบบขนส่งมวลชนทางราง
๑. ความสอดคล้อง	<ul style="list-style-type: none"> ● ความสอดคล้องนโยบายในการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนทางราง ● สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ชีตความสามารถในการรองรับผู้โดยสารต่อขบวน ● ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากสถานี ... ถึงสถานี ... ● สัดส่วนของจำนวนขบวนที่ล่าช้า ● เวลาที่เปิดให้บริการในแต่ละวัน ● จำนวนผู้ใช้บริการ ● อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (EIRR)
๓. ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลผลิต (ระยะทางของโครงการ/จำนวนลิฟต์/บันไดเลื่อน) ● ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ● ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง
๔. ผลกระทบ	<ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์ และราคาประเมินที่ดิน ● สิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ ● ปริมาณอุบัติเหตุ
๕. ความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ● ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายในการบริหาร ● บุคลากรดูแลและบำรุงรักษาโครงการ ● แนวโน้มรายได้จากการดำเนินงาน ● แผนการบำรุงรักษาและความต่อเนื่องของโครงการ
กิจกรรมที่มีส่วนสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ออกแบบ และควบคุมงาน ● การก่อสร้าง ● การเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ● งบประมาณ

๒) ตัวอย่างตัวชี้วัดในกลุ่มงานด้านขนส่งทางน้ำ

หลักเกณฑ์	การก่อสร้างท่าเรือ	การขยายท่าเรือ	การขุดลอกร่องน้ำ
๑. ความสอดคล้อง	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายในการขยายบริการการขนส่งทางน้ำ • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายในการขยายบริการการขนส่งทางน้ำ • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายในการขนส่งทางน้ำ • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ปริมาณสินค้าที่ผ่านท่าจริงต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ • จำนวนเที่ยวเรือที่มาใช้เทียบกับตัวเลขที่คาดการณ์ • ค่าใช้จ่ายในการขนส่งระหว่างพื้นที่เป้าหมายลดลง 	<ul style="list-style-type: none"> • ปริมาณสินค้าผ่านท่าเพิ่มขึ้นต่อปี • ปริมาณเรือสินค้าที่เพิ่มขึ้นต่อปี • ความล่าช้าในการขนส่งสินค้าในท่าเรือลดลง 	<ul style="list-style-type: none"> • เวลาในการเดินเรือเข้า-ออกท่าลดลง • ขนาดระวางของเรือสินค้าขนาดใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลง • ความล่าช้าในการจราจรทางน้ำลดลง
๓. ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนท่าเรือที่ก่อสร้างและเสร็จต่อจำนวนตามเป้าหมาย • การดำเนินการก่อสร้างเป็นไปตามแผนงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย • การดำเนินการก่อสร้างเป็นไปตามแผนงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย • การดำเนินการก่อสร้างเป็นไปตามแผนงาน
๔. ผลกระทบ	<ul style="list-style-type: none"> • มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้น • มูลค่ากิจกรรมทางการค้า/เศรษฐกิจเพิ่มขึ้น • ปริมาณรถบรรทุกสินค้าบนโครงข่ายถนนโดยรอบท่าเรือเพิ่มขึ้น • มลภาวะทางอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> • มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้น • มูลค่ากิจกรรมทางการค้า/เศรษฐกิจเพิ่มขึ้น • ปริมาณรถบรรทุกสินค้าบนโครงข่ายถนนโดยรอบท่าเรือเพิ่มขึ้น • มลภาวะทางอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> • มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้น • มูลค่ากิจกรรมทางการค้า/เศรษฐกิจเพิ่มขึ้น • ปริมาณรถบรรทุกสินค้าบนโครงข่ายถนนโดยรอบท่าเรือเพิ่มขึ้น • มลภาวะทางอากาศ
๕. ความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> • มีการวางแผนงานและงบประมาณในการบำรุงรักษาโครงการอย่างต่อเนื่อง • มีบุคลากรที่ควบคุมดูแลโครงการอย่างต่อเนื่อง • โครงการมีแนวโน้มสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการวางแผนงานและงบประมาณในการบำรุงรักษาโครงการอย่างต่อเนื่อง • มีบุคลากรที่ควบคุมดูแลโครงการอย่างต่อเนื่อง • โครงการมีแนวโน้มสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> • การวางแผนงานและงบประมาณในการบำรุงรักษาโครงการอย่างต่อเนื่อง • มีบุคลากรที่ควบคุมดูแลโครงการอย่างต่อเนื่อง
กิจกรรมที่มีส่วนสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ออกแบบ และควบคุมงาน • การก่อสร้าง • การเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ • งบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ออกแบบ และควบคุมงาน • การก่อสร้าง • การเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ • งบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดทำแผนงานในการขุดลอกร่องน้ำ • การจัดหา/บำรุงรักษาเรือขุดลอกร่องน้ำ • การดำเนินการขุดลอกร่องน้ำ • งบประมาณ

๓) ตัวอย่างตัวชี้วัดในกลุ่มงานด้านขนส่งทางถนน

หลักเกณฑ์	การก่อสร้างถนนสายใหม่	การก่อสร้างสะพานใหม่	การขยายช่องจราจรเพิ่ม	การบำรุงรักษาถนน
๑. ความสอดคล้อง	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายในการขยายโครงข่ายถนน • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายในการขยายโครงข่ายถนน • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายในการเพิ่มความเร็วในการเดินทาง • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความสอดคล้องนโยบายด้านการบำรุงรักษาถนน • สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ความเร็วในการเดินทางเพิ่มขึ้น • เวลาในการเดินทางลดลง • ปริมาณจราจรที่มาใช้เส้นทาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ความเร็วในการเดินทางเพิ่มขึ้น • เวลาในการเดินทางลดลง • ปริมาณจราจรที่มาใช้สะพาน 	<ul style="list-style-type: none"> • ความเร็วในการเดินทางเพิ่มขึ้น • เวลาในการเดินทางลดลง • อัตราส่วนปริมาณจราจรต่อความจุลดลง 	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าดัชนีความเรียบของผิวทาง (IRI) • ความเร็วเฉลี่ยในการเดินทางเพิ่มขึ้น
๓. ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ระยะทางที่ก่อสร้างเสร็จจริงต่อระยะทางที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย • ระยะเวลาที่ดำเนินการเป็นไปตามแผน 	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนสะพานที่ก่อสร้างเสร็จจริงต่อจำนวนสะพานที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย • ระยะเวลาที่ดำเนินการเป็นไปตามแผน 	<ul style="list-style-type: none"> • ช่องจราจรที่เพิ่มขึ้นเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ • ระยะเวลาที่ดำเนินการเป็นไปตามแผน 	<ul style="list-style-type: none"> • ระยะทางที่ดำเนินการบำรุงรักษาจริงแล้วเสร็จตามเป้าหมาย
๔. ผลกระทบ	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าใช้จ่ายในการเดินทางในพื้นที่โดยรอบลดลง • มูลค่าที่ดินโดยรอบโครงการเพิ่มขึ้น • มลภาวะทางอากาศ • ปริมาณอุบัติเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าใช้จ่ายในการเดินทางในพื้นที่โดยรอบลดลง • มูลค่าที่ดินโดยรอบโครงการเพิ่มขึ้น • มลภาวะทางอากาศ • ปริมาณอุบัติเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้รถใช้ถนนลดลง • มลภาวะทางอากาศ • ปริมาณอุบัติเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้รถใช้ถนนลดลง • มลภาวะทางอากาศ • ปริมาณอุบัติเหตุ
๕. ความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> • มีปริมาณจราจรของรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่แตกต่างไปจากการออกแบบ • มีการควบคุมรถบรรทุกที่น้ำหนักเกิน • มีการซ่อมบำรุงเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการควบคุมรถบรรทุกที่น้ำหนักเกิน • มีการซ่อมบำรุงเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> • มีปริมาณจราจรของรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่แตกต่างไปจากการออกแบบ • มีการควบคุมรถบรรทุกที่น้ำหนักเกิน • มีการซ่อมบำรุงเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการควบคุมรถบรรทุกที่น้ำหนักเกิน • มีการซ่อมบำรุงเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
กิจกรรมที่มีส่วน	<ul style="list-style-type: none"> • การดำเนินการ 	<ul style="list-style-type: none"> • การดำเนินการ 	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดจ้างที่ปรึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> • การตรวจสอบ

หลักเกณฑ์	การก่อสร้าง ถนนสายใหม่	การก่อสร้าง สะพานใหม่	การขยาย ช่องจราจรเพิ่ม	การบำรุงรักษา ถนน
สำคัญ	ออกแบบ <ul style="list-style-type: none">• การดำเนินการก่อสร้าง• จัดระบบการจราจรหลังเปิดใช้เส้นทาง• งบประมาณ	ออกแบบ <ul style="list-style-type: none">• การดำเนินการก่อสร้าง• จัดระบบการจราจรหลังเปิดใช้สะพาน• งบประมาณ	เพื่อออกแบบ <ul style="list-style-type: none">• การดำเนินการก่อสร้าง• จัดระบบการจราจรหลังเปิดใช้เส้นทาง• งบประมาณ	เส้นทางเพื่อตรวจสอบความบกพร่อง/เสียหายของทาง <ul style="list-style-type: none">• ปิดการจราจรเพื่อดำเนินการซ่อมแซม• ซ่อมแซมถนน• งบประมาณ

ภาคผนวกที่ ๒

คำถามที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ

การติดตามและประเมินผลโครงการนั้นจะใช้คำถามเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้ประเมินสามารถถามผู้เกี่ยวข้องได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยการตั้งคำถามนั้นจะอยู่บนหลักเกณฑ์การประเมิน ๕ ด้าน ดังตารางที่ ๒.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑: ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการแบ่งตามช่วงเวลาการดำเนินโครงการ

ด้าน	การประเมินผล			
	ก่อนเริ่มโครงการ	ระหว่างดำเนินงาน	โครงการแล้วเสร็จ	หลังโครงการแล้วเสร็จ
บทบาทและจุดประสงค์การประเมิน	-มุ่งเน้นไปที่ความสอดคล้องเป็นหลัก เนื่องจากแผนการและเหตุผลที่เลือกโครงการต้องมีความชัดเจนก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	-มุ่งเน้นตรวจสอบกิจกรรมที่เกิดขึ้นเทียบกับแผนที่วางไว้เพื่อที่จะมีโอกาสในการปรับปรุงแก้ไขโครงการให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา	-มุ่งเน้นตรวจสอบโครงการโดยละเอียดว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้สถานการณ์และข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง รวมไปถึงพิจารณาแนวโน้มในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น	-เน้นการประเมินในด้านผลกระทบและความยั่งยืนของโครงการ
ความสอดคล้อง	-โครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติหรือไม่	-โครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติหรือไม่	-โครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติหรือไม่	-โครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติหรือไม่
	-โครงการสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่	-โครงการสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่	-โครงการสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่	-โครงการสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่
	-การกำหนดกลุ่มเป้าหมายมีความเหมาะสมหรือไม่	-การกำหนดกลุ่มเป้าหมายมีความเหมาะสมหรือไม่	-การกำหนดกลุ่มเป้าหมายมีความเหมาะสมหรือไม่	
ประสิทธิผล	-วัตถุประสงค์โครงการมีความชัดเจนหรือไม่	-เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรคุณภาพของผลลัพธ์ และกิจกรรมของโครงการที่เกิดขึ้นจริงกับแผนที่กำหนดไว้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่	-เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรคุณภาพของผลลัพธ์ และกิจกรรมของโครงการที่เกิดขึ้นจริงกับแผนที่กำหนดไว้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่	-เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรคุณภาพของผลลัพธ์ และกิจกรรมของโครงการที่เกิดขึ้นจริงกับแผนที่กำหนดไว้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
	-ตัวชี้วัดโครงการถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่	-ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการเพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์	-ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการเพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์	-ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการเพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์
	-โครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่	-สมมติฐานจากผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่	-สมมติฐานจากผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่	-สมมติฐานจากผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่
	-สมมติฐานจากผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่			

ด้าน	การประเมินผล			
	ก่อนเริ่มโครงการ	ระหว่างดำเนินงาน	โครงการแล้วเสร็จ	หลังโครงการแล้วเสร็จ
ประสิทธิภาพ	-ตัวชี้วัดสะท้อนผลลัพธ์หรือไม่	-ระดับความสำเร็จของผลลัพธ์โครงการเทียบกับแผนการดำเนินโครงการ	-ระดับความสำเร็จของผลลัพธ์โครงการเทียบกับแผนการดำเนินโครงการ	-ระดับความสำเร็จของผลลัพธ์โครงการเทียบกับแผนการดำเนินโครงการ
	-กลุ่มเป้าหมายของโครงการกับผลลัพธ์ที่ตั้งไว้เหมาะสมหรือไม่	-การใช้ทรัพยากรเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่	-การใช้ทรัพยากรเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่	-การใช้ทรัพยากรเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่
	-ทรัพยากรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอที่จะทำให้เกิดกิจกรรมหรือไม่	-มีกิจกรรมเพียงพอที่จะสร้างผลลัพธ์หรือไม่	-มีกิจกรรมเพียงพอที่จะสร้างผลลัพธ์หรือไม่	-มีกิจกรรมเพียงพอที่จะสร้างผลลัพธ์หรือไม่
	-การใช้ทรัพยากรมีความเหมาะสมกับช่วงเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่			
	-ผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการสามารถอธิบายถึงต้นทุนได้เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการแล้วเสร็จอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันในอดีตหรือไม่			
ผลกระทบ	-ตัวชี้วัดสะท้อนเป้าหมายโดยรวมหรือไม่	-	-กลุ่มเป้าหมายได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการหรือไม่	-กลุ่มเป้าหมายได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการหรือไม่
	-สมมติฐานจากวัตถุประสงค์ของโครงการถูกต้องหรือไม่		-มีปัจจัยด้านลบที่ส่งผลให้เป้าหมายโดยรวมของโครงการนี้ไม่สำเร็จหรือไม่	-มีปัจจัยด้านลบที่ส่งผลให้เป้าหมายโดยรวมของโครงการนี้ไม่สำเร็จหรือไม่
	-มีปัจจัยด้านลบที่ส่งผลให้เป้าหมายโดยรวมของโครงการนี้ไม่สำเร็จหรือไม่		-เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายโดยรวมที่นอกเหนือจากที่ได้สันนิษฐานไว้หรือไม่ และง่ายต่อการควบคุมหรือไม่ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านลบ	-เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายโดยรวมที่นอกเหนือจากที่ได้สันนิษฐานไว้หรือไม่ และง่ายต่อการควบคุมหรือไม่ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านลบ
ความยั่งยืน	-นโยบายมีความต่อเนื่องหลังจากที่ความร่วมมือได้สิ้นสุดหรือไม่	-	-นโยบายมีความต่อเนื่องหลังจากที่ความร่วมมือได้สิ้นสุดหรือไม่	-นโยบายมีความต่อเนื่องหลังจากที่ความร่วมมือได้สิ้นสุดหรือไม่
	-ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายมีความสอดคล้องกันหรือไม่		-ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายมีความสอดคล้องกันหรือไม่	-ปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจทำให้โครงการถูกยับยั้งหรือไม่
	-หน่วยงานเจ้าของโครงการมี		-หน่วยงานเจ้าของโครงการมี	-หน่วยงานเจ้าของโครงการ

ด้าน	การประเมินผล			
	ก่อนเริ่มโครงการ	ระหว่างดำเนินงาน	โครงการแล้วเสร็จ	หลังโครงการแล้วเสร็จ
	บุคลากรเพียงพอและสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปหลังจากที่ความร่วมมือได้สิ้นสุดลงหรือไม่		บุคลากรเพียงพอและสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปหลังจากที่ความร่วมมือได้สิ้นสุดลงหรือไม่	มีบุคลากรเพียงพอและสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปหลังจากที่ความร่วมมือได้สิ้นสุดลงหรือไม่
	-โครงการได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องหรือมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินโครงการในอนาคตหรือไม่		-โครงการได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องหรือมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินโครงการในอนาคตหรือไม่	-โครงการได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องหรือมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินโครงการในอนาคตหรือไม่
	-การบริหารจัดการและการซ่อมบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่		-การบริหารจัดการและการซ่อมบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่	-การบริหารจัดการและการซ่อมบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่
	-โครงการมีกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์หรือไม่		-โครงการมีกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์หรือไม่	
	-มีปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้โครงการถูกยับยั้งหรือไม่		-มีปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้โครงการถูกยับยั้งหรือไม่	
	-โครงการมีโอกาสที่จะถูกยับยั้งจากผลกระทบที่เกิดจากการขาดการให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือไม่		-โครงการมีโอกาสที่จะถูกยับยั้งจากผลกระทบที่เกิดจากการขาดการให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือไม่	
			-มีการคำนึงถึงความยั่งยืนของโครงการในภาพรวมมากน้อยเพียงใด	

ภาคผนวกที่ ๓ ช่วงการประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการต้องพิจารณาว่าโครงการอยู่ในช่วงเวลาใดเป็นอันดับแรก เนื่องจากแต่ละช่วงเวลาของโครงการสามารถวัดผลการประเมินได้แตกต่างกัน โดยวงจรในการประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น ๔ ช่วง (Project Evaluation Cycle) ดังนี้

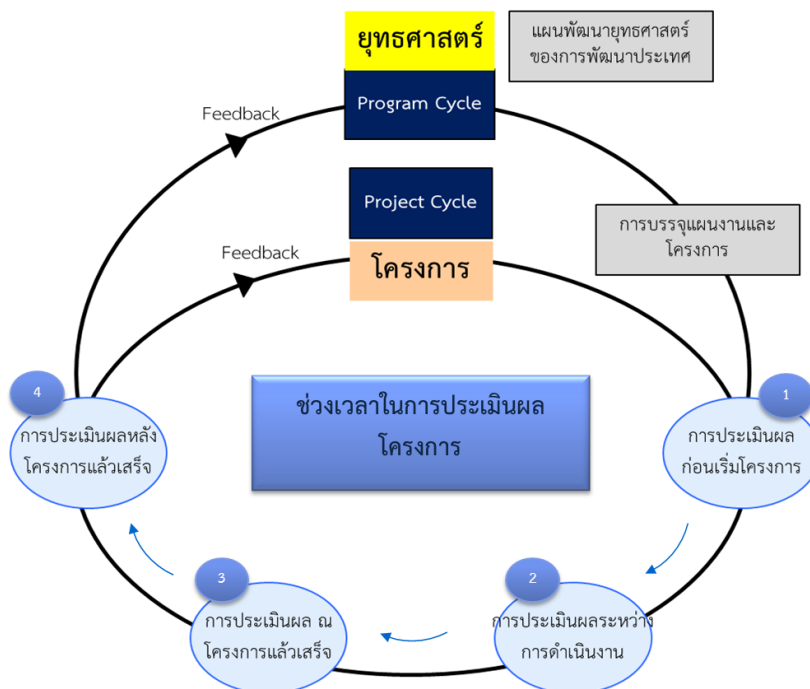
(๑) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation) : เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการ โดยจะประเมินต้นทุน-ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ (Cost-Benefit Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการอนุมัติโครงการ

(๒) การประเมินผลระหว่างดำเนินการ (Mid-Term Evaluation) : เป็นการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของโครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินงานเพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ที่จะส่งผลต่อการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการ

(๓) การประเมินผลเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation) : เป็นการประเมินผลว่า เมื่อได้ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยจะมีการประเมินทั้ง ๕ ด้าน ว่าโครงการมีความสอดคล้อง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งในทางบวกและทางลบอย่างไร และโครงการมีความยั่งยืนหรือไม่

(๔) การประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation) : เป็นการประเมินโครงการหลังจากที่โครงการแล้วเสร็จ ๒ - ๕ ปี เพื่อประเมินความสอดคล้อง ผลกระทบ และความยั่งยืนของโครงการ เพื่อใช้เสนอแนะและพัฒนาโครงการลงทุนภาครัฐในอนาคต

รูปภาพที่ ๓.๑: วงจรการประเมินผลโครงการ

ภาคผนวกที่ ๔ หลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ

สบน. ได้นำหลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การประเมินผลตามมาตรฐานสากล มาเป็นต้นแบบและปรับใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐ เพื่อให้การติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของโครงการต่าง ๆ โดยหลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ๕ ด้าน มีดังนี้

๑) ความสอดคล้อง (Relevance) : เป็นการพิจารณาถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาประเทศ และความต้องการของประเทศทั้งก่อนและหลังโครงการเสร็จสิ้น การประเมินผลด้านความสอดคล้อง หมายถึง การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่วางไว้กับการดำเนินการจริง และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ และความต้องการของผู้ได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จึงต้องพิจารณาความสอดคล้องของโครงการทั้งก่อนและหลังดำเนินโครงการ

๒) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) : เป็นการวัดผลลัพธ์ความสำเร็จของโครงการที่คาดหวังไว้ การประเมินด้านประสิทธิภาพ เป็นการวัดระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยอาศัยการเปรียบเทียบระหว่างแผนที่วางไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงานและตัวชี้วัดที่ตั้งไว้กับอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) ซึ่งโครงการที่มีประสิทธิภาพ คือ เมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้โดยพิจารณาจากผลงานของโครงการระดับความสำเร็จของวัตถุประสงค์เบื้องต้น วัดได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น การดำเนินงานและตัวชี้วัดที่ตั้งไว้กับอัตราผลตอบแทนใน (IRR) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการคำนวณและความเห็นของผู้ได้รับผลประโยชน์โครงการ

๓) ประสิทธิภาพ (Efficiency) : เป็นการวัดความสามารถในการสร้างผลผลิตเทียบกับแผนงานและงบประมาณ โดยการประเมินด้านประสิทธิภาพ หมายถึงการวัดเรื่องการใช้ทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงาน โดยเปรียบเทียบระหว่างแผนที่วางไว้กับการดำเนินการจริง ระยะเวลาดำเนินโครงการกับต้นทุนที่เกิดขึ้น ซึ่งโครงการที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการดำเนินงานต้องเท่ากันหรือน้อยกว่าแผนที่วางไว้

๔) ผลกระทบ (Impact) : เป็นการวัดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจมหภาค สังคม และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมาย การประเมินด้านผลกระทบต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนในประเด็นของผลกระทบต่อวัตถุประสงค์โครงการระยะยาว เช่น เป้าหมายของประเทศ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งอาจสะท้อนถึงภาพรวมโครงการ ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบอื่น ๆ ต่อโครงการ

๕) ความยั่งยืน (Sustainability) : เป็นการวัดความยั่งยืนของโครงการ และความสามารถในการดำเนินงาน รวมทั้งการบำรุงรักษาให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน โดยการประเมินด้านความยั่งยืน เป็นการวัดความคงที่และความต่อเนื่องของผลงานของโครงการทั้งระยะกลางและระยะยาว ซึ่งจะทำเมื่อผลงานเสร็จสมบูรณ์ และบรรลุวัตถุประสงค์โครงการระยะกลางและระยะยาว โดยทั่วไปจะให้ความสนใจสถานะโครงการ และความสามารถในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาระบบขององค์กร

ทั้งนี้ การประเมินผลโครงการในแต่ละช่วงเวลาจะใช้หลักเกณฑ์การประเมินผลต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑: ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาดำเนินโครงการกับหลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ๕ ด้าน

ด้าน	การประเมินผล (Evaluation)			
	ก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante)	ระหว่างดำเนินโครงการ (Mid-Term)	โครงการแล้วเสร็จ (Terminal)	หลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post)
ความสอดคล้อง	✓	✓	✓	✓
ประสิทธิผล	✓	✓	✓	✓
ประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓
ผลกระทบ	✓	-	✓	✓
ความยั่งยืน	✓	-	✓	✓

ภาคผนวกที่ ๕ การประเมินผลโครงการ

๕.๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลโครงการ

การให้คะแนนโครงการ (Rating System) แบ่งเป็น

๑) การให้คะแนนย่อยในแต่ละด้าน เช่น คะแนน a (๓ คะแนน) b (๒ คะแนน) และ c (๑ คะแนน) ซึ่งในแต่ละด้านจะมีเกณฑ์ของคะแนนที่แตกต่างกันไป (ตารางที่ ๕.๑) และ

๒) การให้คะแนนภาพรวม จะใช้การให้คะแนนโดยใช้แผนภูมิการให้คะแนน (รูปภาพที่ ๕.๑) โดยเมื่อรวมคะแนนย่อยในแต่ละด้านแล้ว จะได้คะแนนรวมทั้งหมดซึ่งสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของโครงการในภาพรวม ได้แก่

ระดับ A หมายถึง พอใจมากที่สุด

ระดับ B หมายถึง พอใจมาก

ระดับ C หมายถึง พอใจ และ

ระดับ D หมายถึง ไม่พอใจ/ควรปรับปรุง

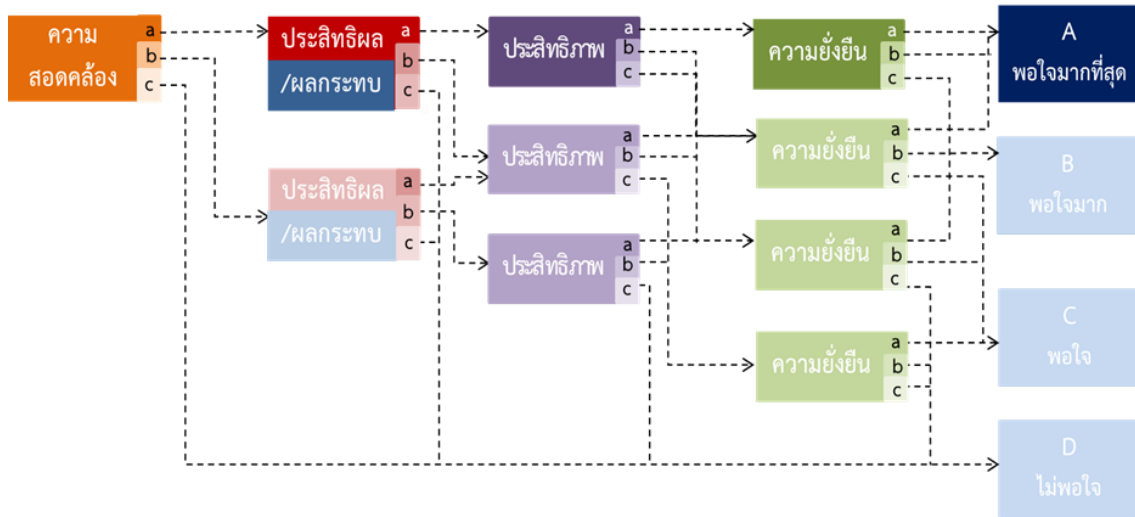
โดยแผนผังเกณฑ์การให้คะแนนย่อยในแต่ละระดับ และสรุปผลคะแนนการประเมินผลโครงการ ดังนี้

ตารางที่ ๕.๑: คะแนนย่อยของหลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการตามเกณฑ์ ๕ ด้าน

การประเมินผล	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
ความสอดคล้อง (Relevance)	a : สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติอย่างมาก b : สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติบางส่วน c : ไม่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ/นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติ	a/b/c
ประสิทธิผล (Effectiveness)	a : บรรลุวัตถุประสงค์มากกว่าร้อยละ ๘๐ ของแผนที่วางไว้ b : บรรลุวัตถุประสงค์มากกว่าร้อยละ ๕๐ - ๘๐ ของแผนที่วางไว้ c : บรรลุวัตถุประสงค์น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของแผนที่วางไว้	a/b/c
ประสิทธิภาพ (Efficiency)	a : การใช้งบประมาณ/ระยะเวลา/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงมีประสิทธิภาพ (ดำเนินการเสร็จร้อยละ ๑๐๐ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงเท่ากับหรือน้อยกว่าแผนที่วางไว้) b : การใช้งบประมาณ/ระยะเวลา/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงบางส่วนไม่มีประสิทธิภาพ (ดำเนินการช้ากว่าหรือใช้งบประมาณมากกว่าหรือผลลัพธ์อื่นน้อยกว่าแผนที่วางไว้ร้อยละ ๑๐๐-๑๕๐) c : การใช้งบประมาณ/ระยะเวลา/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงไม่มีประสิทธิภาพ (ดำเนินการช้ากว่าหรือใช้งบประมาณมากกว่าหรือผลลัพธ์อื่นน้อยกว่าแผนที่วางไว้ร้อยละ ๑๕๐)	a/b/c
ผลกระทบ (Impact)	a : ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ทางอ้อมที่ส่งผลกระทบในเชิงบวก b : ส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบในเชิงลบ c : ส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบในเชิงลบอย่างร้ายแรง	a/b/c
ความยั่งยืน (Sustainability)	a : มั่นใจว่าโครงการมีความยั่งยืน b : มีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาแต่มีโอกาสพัฒนาและแก้ไขให้ยั่งยืนได้ c : ไม่อาจดำเนินการอย่างยั่งยืนหากไม่ได้รับความช่วยเหลือ	a/b/c
Overall Rating		A/B/C

การประเมินผลตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติสากลจะสามารถอธิบายผลการประเมินเบื้องต้นได้ว่า หากโครงการได้รับคะแนนในตัวชี้วัดย่อยแต่ละตัวในระดับ a หรือพึงพอใจมาก โครงการนั้นจะได้คะแนนในภาพรวมระดับ A คือ พึงพอใจมากที่สุด ซึ่งผลคะแนนในภาพรวมจะเปลี่ยนแปลงตามคะแนนย่อยของแต่ละด้าน โดยคะแนนน้อยที่สุดจะอยู่ในระดับ D คือไม่พอใจ/ควรปรับปรุง

รูปภาพที่ ๕.๑: แผนภูมิการสรุปผลคะแนนการประเมินผลโครงการ

หมายเหตุ: การให้คะแนนภาพรวมด้านประสิทธิผลและผลกระทบจะใช้วิธีการให้คะแนนย่อย ดังนี้

- aa (๖ คะแนน) = คะแนนรวม a
- ab, ba, ac, bb (๔ - ๕ คะแนน) = คะแนนรวม b
- bc, cb, cc (๒ - ๓ คะแนน) = คะแนนรวม c

ภาคผนวกที่ ๖

รูปแบบการเขียนรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการ

๖.๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเขียนรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการ

ผู้ประเมินสามารถนำข้อมูลพื้นฐานมาจากระบบบริหารจัดการโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Investment Project Management: IIPM) หรือประสานกับหน่วยงานเจ้าของโครงการเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม โดยมีหัวข้อหลักที่ใช้ในการเขียนรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการ ดังนี้

๑) หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ: ชื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการ ส่วนที่รับผิดชอบ สังกัดกระทรวง

๒) ความเป็นมาของโครงการ: ประวัติความเป็นมาหรือหลักการและเหตุผลของการมีโครงการ

๓) วัตถุประสงค์ของโครงการ: วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ

๔) วงเงินลงทุนโครงการ/แหล่งเงินกู้

๔.๑) วงเงินลงทุนโครงการ: วงเงินตามมติคณะรัฐมนตรี / วงเงินลงนามในสัญญา

๔.๒) แหล่งเงินกู้: ในประเทศ เงิน...บาท / ต่างประเทศ เงิน...สกุลต่างประเทศ (เทียบเท่า...บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่... เท่ากับ.....)

๔.๓) อัตราดอกเบี้ย: แยกตามวงเงิน / แหล่งเงิน

๔.๔) ระยะเวลาเบิกจ่ายเงินกู้ (ขยายระยะเวลาเบิกจ่ายเงินกู้ถึง) ตั้งแต่.....ถึง.....

๕) มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง: มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด พร้อมระบุสาระสำคัญของมติดังกล่าว

๖) ลักษณะโครงการ: เป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างไร เช่น เป็นการก่อสร้างถนน ยาว...กิโลเมตร / ซ่อมแซมสะพาน จำนวน...แห่ง / ขุดลอกคลอง กว้าง...เมตร / การก่อสร้างรถไฟฟ้าใต้ดิน ยาว...กิโลเมตร เป็นต้น

๗) ขอบเขต/พื้นที่ดำเนินโครงการ: สถานที่ดำเนินโครงการ/ที่ตั้งของโครงการ/ที่อยู่

๘) วันเริ่มต้น/สิ้นสุดโครงการ

๙) วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง: ประมูล / ประกวดราคา / ตกลงราคา เป็นต้น

๑๐) ผู้รับจ้าง: แยกรายสัญญา / บริษัท / วงเงิน / ระยะเวลาดำเนินงาน

๑๑) บริษัทที่ปรึกษาผู้ควบคุมงาน: แยกรายสัญญา / บริษัท / วงเงิน / ระยะเวลาดำเนินงาน

๑๒) รูปแบบการให้สัมปทาน: (ถ้ามี)

๑๓) การประเมินผลโครงการ: ตามช่วงเวลาการดำเนินโครงการโดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ๕ ด้าน

๑๔) สรุปผลการประเมิน

๑) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex-Ante Evaluation): ควรวิเคราะห์ว่าเนื้อหาสาระของแผนโครงการรวมถึงต้นทุน-ผลประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสมหรือไม่ โครงการดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการหรือไม่

๒) การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน (Mid-Term Evaluation): ควรวิเคราะห์ว่าโครงการดังกล่าวให้ผลกระทบตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่ หรือมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแผนการหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคใดที่ควรดำเนินการแก้ไข

๓) การประเมินผลเมื่อโครงการแล้วเสร็จ (Terminal Evaluation): ควรวิเคราะห์ว่าโครงการดังกล่าวประสบผลสำเร็จ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

๔) การประเมินผลหลังโครงการแล้วเสร็จ (Ex-Post Evaluation): ควรวิเคราะห์ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่โครงการหรือไม่ และโครงการดังกล่าวมีความคุ้มค่าที่จะดำเนินการหรือไม่ โดยเน้นที่การถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะในอนาคต

๑๕) ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ: สรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

๑๖) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ: สรุปปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ

๑๗) ข้อเสนอแนะ: ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำเกี่ยวกับโครงการ โดยเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานเจ้าของโครงการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อนำไปปรับปรุงโครงการ ซึ่งควรมีความเฉพาะเจาะจง และต้องมีการจัดลำดับความสำคัญตามกรอบเวลา เช่น ข้อเสนอแนะในระยะสั้นหรือในระยะยาว เพื่อผู้ที่นำไปใช้ประโยชน์สามารถแยกแยะประเด็นได้ชัดเจน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนโครงการในอนาคต

๑๘) บทเรียนที่ได้รับ: บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำโครงการ รวมไปถึงบทเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการในลักษณะเดียวกัน เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนโครงการในอนาคตได้

๑๙) ภาพถ่ายโครงการ: ภาพก่อนการดำเนินโครงการ ภาพระหว่างการดำเนินโครงการ ภาพดำเนินโครงการแล้วเสร็จ (ถ้ามี) ภาพการลงพื้นที่ติดตามโครงการ (ถ้ามี)

๖.๒ ตัวอย่างการติดตามและประเมินผลโครงการ

เล่มรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการลงทุนภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

รายงานการติดตามและประเมินผล
โครงการลงทุนภาครัฐ Part ๑
หน้า ๑ - ๘๖

รายงานการติดตามและประเมินผล
โครงการลงทุนภาครัฐ Part ๒
หน้า ๘๗ - ๑๙๓

รายงานการติดตามและประเมินผล
โครงการลงทุนภาครัฐ Part ๓
หน้า ๑๙๔ - ภาคผนวก